

ERDÉLYI MAGYARÁG

Felolós szerkesztő:
Zágoni Dezső
Független politikai napilap, megjelenik minden reggel.
Szerkeszt. órák: du. 6-11 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Oradea (Nagyvárad), A. Iancu (Kossuth-u.) 10. Telefon: 380.

Ara 1 lej
II. évfolyam 132 sz.
Szombat
1933 Május 13

10

Ma a fővárosban csak arról beszélnek, hogy mit irt

Jorga Maniuról

A Neamul Romanescban Jorga az alábbiakat mondja: Maniu, király akart lenni egy olyan uralkodó alatt, akinek legjobban az tetszik, ha ő maga miniszterelnök lehet

Bukarest, máj. 11.

Politikai körökben óriási feltűnést keltett Jorga professzor legújabb cikke Maniu lemondásáról, amely a „Neamul Romanesc” legutóbbi számában jelent meg. A szenzácios cikk érdekesebb részletei a következők:

„Maniu Gyula lemondott a nemzeti-parasztpárt vezetéséről, amely párt alatt ő mindig az ő régi erdélyi pártját értette — ezért is mondja „testvérehez, Sándorhoz intézett lemondó levelében, hogy ő ebben a pártban született” Lemondásának okát reggen tudja mindenki, de most végre önmaga is nyíltan kimondotta:

Maniu király akart lenni egy olyan uralkodó alatt, akinek legjobban az tetszik, ha ő maga miniszterelnök lehet.

„Hogy enyhítem a nemzet fájdalmát — gúnyolódott tovább Jorga — saját tapasztalatomból biztosíthatok mindenkit:

Maniu nem mondott le.

Az ő lemondásai csak spanyolfalak, melyek mögött „műveleteit” előkészíti.

Jorga ezután leírja, hogy amikor Bratianu Ioan után Averescu tábornokot bizta meg Ferdinand király a kormányalakítással, a megsértődött Maniu felajánlotta lemondását a párt elnökségéről és őt Jorgát kérte meg hogy vegye át az elnökséget. Ő hajlandónak mutatkozott erre, mire Maniu megbánta lemondását, kijelentette, hogy előbb össze kell hívnia a százas tanácsot, amely már meg is volt szüntetve. Később Maniu levelet intézett hozzá és azt írta, hogy a „százas tanács” nem engedi lemondani a pártelnökségről. Három hónap mulvt pedig Maniu fuzionált Mihalache parasztpártjával.

„Igy fog az történni Vaidával is — írja tovább Jorga. Az új elnököt a párt kongresszusának kell majd az ősszel elfogadni, vagy visszautasítani. Biztosíthatom Vaidát, hogy akkor ott fogja találni Maniu „testvért”, aki el lesz határozva, hogy újra visszaveszi azt a helyet, amelyet ma csak látszatra hagy el”.

Mert egy olyan ésen, mint amilyen a badacsonyi szerzetesnek van, az ördög sem tud tuljárni”. — fejezi be cikkét Jorga professzor.

Miért nem válaszol Maniu Vaida sürgönyére?

Az ellenzéki sajtó továbbra is nagy cikkeiben foglalkozik Maniu lemondásának utóhatásaival. A lapok kiemelik azt a tényt, hogy Vaida üdvözlő táviratára, amit elnökké választása alkalmából Maniuhoz intézett, Maniu még a mai napig se válaszolt. Egyes lapok megírják azt is, hogy Maniu külföldi

utazásának híre, amit barátjai elhíreszteltek, egyelőre még csak — Vaida kívánsága.

Megtörténtek az áthelyezések a diplomáciai karban

Bukarest, máj. 11.

A Monitorul Oficial közli, hogy D. Ghica, volt külügyminiszter Rómából Madridba helyezték. Barbu Constantinescu vatikáni követet Stockholmba helyezték. Visoianu, aki jelenleg a Népszövetségnél képviseli Romániát, hágai követ lesz. Több változás lesz a

külgyminiszterium adminisztrációjában is. Bukarest, máj. 11.

Tegnap Cezar Popescu ipari miniszteri vezérigazgató telefonon beszélt a Rómában tartozkodó Lugoseanuval, aki elragadtatással beszélt Nápolyról, ahol több napot töltött. Lugoseanu közölte vezérigazgatójával, hogy olyan szép most Olaszországban, hogy nem is szándékozik egyelőre hazatérni Bukarestbe, hanem elfogadja a római követi állást.

Vaida veszi át ideiglenesen Lugoseanu tárcáját

A lapok szerint Vaida elhatározta, hogy az ipar- és kereskedelemügyi tárca vezetését saját maga veszi át és nem alakítja át kormányát, ugyanis nagyon sok a reflekt

táns lenne erre a miniszteri tárcára: Potarca, Crisan, Hatieganu, de Vaida nem akarja, hogy az esetleges sértődések miatt a pártban újabb válság törjön ki.

Lemondott a légügyi alminiszter

A „Curentul” értesülése szerint Rasen Irimescu légügyi miniszter benyújtotta lemondását, mert programját a kormány

nem tette magáévá. Vaida most megpróbálja Irimescut rábírní lemondása visszavonására

Hitlerék munkában

Elkobozták a szocialista szervezetek vagyonát és betiltották lapjukat

Berlin, máj. 11.

A berlini főügyész tegnap rendeletet adott ki, amelyben elrendeli

az összes németországi szocialdemokrata szakszervezetek vagyonának elkobozását és lapjaiknak betiltását.

A rendeletet reggel 8 órakor rádióon továbbították az összes német rendőrhatalóságokhoz és a délelőtti folyamán az összes német országai szocialdemokrata szakszervezetek helyiségeiben detektívek jelentek meg és lepecsételték a helyiségeket.

A berlini főügyészség intézkedését azal indokolja, hogy a legtöbb szocialdemokrata szakszervezet ügyvezetésében nutlen kezelést állapítottak meg, de az intézkedés tulajdonképpen egyértelmű a szocialdemokrata párt végleges betiltásával.

Párisból jelentik: A németellenes propaganda egyre inkább erősödik Franciaor-

szágban. A Németországból menekült zsidók „Akcio” címmel lapot alapítottak Párisban. A lap alcíme a következő: A német menekültek védelmének és a hitleri fascizmus elleni küzdelem szócsöve. Az új lap, melybe Painlavé és Einstein is cikket irt, élesen támadja az új Németországot. A lapot egyelőre ingyen osztogatják és az minden második nap jelenik meg.

A párisi koldusok és ügynökök máris felhasználják azt a konjunkturát, amelyet a németországi menekültek érkezése teremtet és menekülteknek adva ki magukat, igyekeznek különböző adományokat gyűjteni. A hatóságok számos ilyen al-menekültet orizetbe vettek és megindították ellenük az eljárást.

Münchenből jelentik: A német kommunista párt bajor országgyűlési csoportjának elnöke ma felvágta ütőereit és meghalt. Az öngyilkosságnak természetesen politikai hatere van.

mai nap

A ferbli és a huszonegy

Történik Bécsben. Ma. A tartományi törvényszéken.

Vádolt a magyar Berzeviczy György, aki 66 éves s akit hamiskártyázással vádolnak.

A vádlott beismeri bűnösségét.

— A kártyázás családi szenvedély volt nálunk — mondja. Már gimnázista koromban kártyáztam. Egész életemet tönkretette a kártyaszennvedély, amely aztán minden vagyonomat felemészttette.

A bíróságot nem hatja meg a vádlott védekezése és bűnösnek mondja ki.

Ítélet: 15 hónapi súlyos börtön és az ország területéről való kitiltás.

Hazudnék, ha azt mondanám, hogy hidegen hagytam ezt a hírt, amikor elolvastam. Még most is, hogy pedig már jóval túl vagyok az első impresszióin valami fáj itt belül. Itt a szívem körül. A torkom is szorogatja valami. Ha nem szégyenkeznék, hát bizonyosan kihullna a szememből egy könnycsepp is.

Hogy is van csak?

„... a vádlott magyar, Berzeviczy György és már 66 éves és hamiskártyás, ... családi szenvedély... minden vagyonom odalett...”

Hát igen. Ez, az, ami fáj. Az, hogy az az ítélet, ami Bécsben elhangzott, kemény ítélet volt azokra a magyar időkre, amikor a magyar urak egyrésze kártyacsatára, ivászatra, verekezésre tanította a fiát.

Az fáj, hogy bizony nem egy magyar tehetség ott sikkadt el a kártyacsaták színhelyén, a hajnalig tartó kártyapartik mellett. Ott usztak el a magyar vagyonok és vagy a revolvergolyó, vagy pedig a törvényszéki ítélet végzett sok magyar tehességgel.

Ez faj nekem! És az is, hogy még mindig nem tanult ez a fajta. Még mindig kemény kártyacsatákat vívnak, még mindig huzza a cigány és még mindig cseng a pohár. Ha nem is úgy már, mint régen, de még mindig.

Nem tanul ez a fajta! Vagy nem akar?! Vagy nem tud? Nem bír?

Pedig kevés tehetségesebb fajta van ennél a világon.

Csak „csendes” ne volna, csak „huszonegy” ne volna!.

Arcátflanság

Arcátlan emberek mindig voltak a világon. Vannak ma is. S ki merné azt mondani, hogy nem lesznek?

De az a vakmerő arcátflanság, amit a budapesti parlamentben a németajku Bleyer képviselő megtett, — egyedül áll talán a világon. Ennyi vakmerőségre nem is mert gondolni senki odaát. Hogy a magyar parlamentben odaálljon egy kormányparti segédlettel megválasztott képviselő, (aki mellel a magyarfaló Brandsch Rudolfal közösen szerkeszt egy folyóiratot) és azt merje mondani, hogy a magyarországi németiséget elnyomják, — ezt igazán nem merte hinni senki.

Nem kellene erre sok szót vesztegetni, ha nem lenne ennek a budapesti felszólalásnak visszhangja a román sajtóban. Azonban egészen bizonyos, hogy kapva-kapnak az eseten az itteni sovén lapok és telekiabálják a világba, hogy „íme, a magyarok még ma is elnyomják a németiséget, hát még a múltban...” De ezek a román lapok azt is megírják majd, hogy ezzel szemben micsoda jó dolguk van az itteni kisebbségeknek s így természetesen nekünk, magyaroknak is.

Ezért kell tehát Bleyer képviselő ur arcátflanságával egy kicsit a kelletténél tovább foglalatostkodnunk.

Akik a magyar imperium idején éltek és az életnek minden oldalát ismerték, nagyon jól tudják, hogy mennyire hazugság azt állítani, hogy a németiséget elnyomták. Elég a budai hegyekbe kimenni még ma is és meggyőződhetünk mindenki, hogy ott még ma is németül beszélnek a falvakban. Hogy a

Asszony, ló, kártya

15 havi súlyos börtönre ítélték Bécsben a hamiskártyás Berzeviczyt

Ráadásul örök időkre kitiltották Ausztria területéről

Bécs, máj. 11.

A bécsi vegyesbizottság tegnap tárgyalta Berzeviczy György kártyacsatái bűnperét, aki báró Guttmann Ottó és a legelőkelőbb játéklubbok tagjainak a működését segítette elő hamis játékaival. A tárgyaláson a vádlott kijelentette, hogy bűnösnek érzi magát.

Elmondta élettörténetét. Apja tizezer holdas birtokot hagyott reá, amelyet bérbeadott és ennek jövedelméből utazgatott és kártyázott. A tárgyalás folyamán Berzeviczy

hosszasan magyarázta „kártyamódszerét” amelynek „portugálsorrend” a neve.

A bíróság több órai tanácskozás után hirdetett ítéletet, amelyben Berzeviczy Györgyöt csalásért 15 havi súlyosbított börtönre ítélte és a büntetés kitöltése után örökre kitiltotta Auszriából. A vizsgálati fogságban eltöltött 13 hónapot beszámították a büntetésbe, úgy, hogy így még két hónapja van a vádlottnak. Az ügyész felelőse az enyhe ítélet ellen.

Hol a régi német udvariasság?

Danzígnban a rendőr megvert két kérdezősködő görög hajóstisztet

Danzig, máj. 11.

Súlyos incidens játszódott le tegnap délután Danzig kikötőjében. A „Despina” görög hajó két tisztje valami felvilágosítást kért az egyik posztoló rendőrtől, de mivel németül nem tudtak, görög nyelven fordultak a hatósági közeghez. Ez azonban vá-

lasz helyett durván reagáltak támadt és gumibotjával többször végigvágott a meglepett tisztteken. A súlyosan megsértett emberek azonnal jelentést tettek a görög követségen és az incidensből valószínűleg diplomáciai konfliktus fog támadni.

Betörték a váradi Kapucinusokhoz

Ellopták az összes konyhaedényeket

Nagyvárad, máj. 11.

A nagyváradi kapucinusok rendházában tegnapelőtt vakmerő betörés történt. Ismeretlen tettes behatolt a rendház konyhájába és minden elemelhető konyhaeszközt, abroszokat, evőeszközt, kanalakat elvitt, úgy-

hogy a derék kapucinus barátok tegnap már meg sem tudtak teríteni ebédre. A barátok a rendház egyik elbocsájtott hetesére gyánakodnak. A rendház főnöke tegnap feljelentést tett az ügyességen ismertlen tettesek ellen.

Arad a Körös és a Szamos

A kolozsvári gyors nyolc órás késéssel érkezett Váradra. Belefulladt a Körösbe egy katona

Nagyvárad, máj. 11.

Csütörtök délelőtt a Körösbe fulladt Brada Avram 22 éves katona, aki a második CFR ezredben szolgált. Bradea Avramot a velencei vasúti hid őrzetere vezényelték ki, azonban összeveszett Irca Vasile őrzetével és otthagytta szolgálati helyét. Leszaladt a Köröshöz és át akart menni a tulsó partra. A Körösön átvető komp dróthuzalát fogta meg, mivel uszni nem tudott és így akart átlábalni a Körösön. Az erősen áradó víz azonban lesodorta a kötélről és mielőtt bárki is segítségére sietett volna, belefulladt a Körösbe.

A legutóbbi napok esőzése folytán az ország több részében árvízveszedelem lépett fel. A Kolozsvár-nagyváradi vasútvonalon kiöntött a Nádas-patak, elmosta a töltést, úgy, hogy

Kolozsvár felől a vonatok óriási késéssel érkeztek be Nagyváradra.

A szerda esti gyors, amelynek este negyed 12 órakor kellett volna beérkeznie, csak reggel fél 8 órakor érkezett meg, négy órát késelt a Rapid is.

A Sebes-Körös is veszedelmesen árad. Fugyivásárhelynél a víz olyan magasságot ért el, hogy az országotat is elöntötte és az átkelés lehetetlenné van téve.

Kolozsvárról jelentik: A Szamos Kolozs megyében annyira megáradt, hogy kiöntése órák kérdése. A folyó partján fekvő községek lakosságát az illetékes csendőrhadoságok már kilakoltatták a házaikból, nehogy emberélet essen áldozatul az árvíznek.

A Szamos — mint ismeretes — Kolozsváron is keresztül folyik és különösen a város külső részében igen veszedelmes, ha megárad. Tegnap a felduzzadt Szamos előtesssel fenyegette már Kolozsvár külvárosait és az ipartelepek környékét.

tától, amelyik most Németországban megmutatja mit ér! Bleyertől is természetes tehát, hogy azt mondja, amit mondott. De csodálkozunk a magyarországi vezetőkön. Csodálkozunk, hogy ilyen nyílt arcátflanságot és hazugságot szó nélkül tűr!

REGENY

Egy fiatal leány
afrikai kalandjai

32

A vadon leánya

— Egészen bizonyos.

— Nekem látnom kellett volna, ha valaki feljön a lépcsőn, uram. Kilenc óra óta itt vagyok. Tagok, persze sokan jöttek fel. De idegen nem. Bizonyos vagyok uram. Megkérdezem különben a szolga-lakásban.

— Ne, ne a világért sem, Kirk. Szeretném képzelődésemnek tudni be a dolgot. Ha valami hiányoznék, hívni fogom. Most minden közöttünk marad.

— Jól van uram.

A szolga kiment. Dyke, még mindig kelletlenül folytatta szobája átvizsgálását, de egy perc múlva ismét kopogtak.

Ajtót nyitott. Kirk állt ott és mögötte egy magas ember, sötét ruhában, aki előlépett és levelet, meg kis könyvet tartott a kezében.

— Mr Matthewstól uram — mondta — lesz szíves elismerni az átvételt?

Dyke megtette s amíg a levelet átfutotta az ember ott várt. Kézírás volt, „C. I. Whitehall. 2 óra 15 perc” kelettel.

Kedves Dyke,

fáj, hogy legszebb álmából kell felebrezztenem, de éppen benéztem ide és valamit találtam, ami érdekelni fogja. Először is a „nyomozó expedíciónak” lőttek. Ez idő szerint nem akarnak költséget előírni. Kár pedig, mert égető szükség volna azokra a tudósításokra, amiket ön bizonyára megszerezne mosolyával Dunville azonban annál jobban fog örülni.

De jött ujság Berlinből. Schomm, másként Neumann, még máshogyan Von Rügen és még néhány neve van, a háború előtt titkos kémiszolgálatot teljesített Afrikában. Szobrász az ultramodernnek közül. Meglehetősen veszélyes egyén. 1914. júliusától semmi hír felőle. Szó volt róla a Seggonaux-árulásnál. S tiltakozott, hogy Schomm vezette tévuttra.

Ami azonban érdekelni fogja őt, az az a hölgy, akivel a Royaltyban táncolt, Seggonaux leánya. Ujság ez önnök? Van valami kapcsolata az ügyével? Nos ne gondolja, hogy kellemetlenkedem csupán. Jeanne Seggonaux 1917—18-ban teketelén volt a Quai d'Orsain. Legutóbb Amerikából jött róla hír 1920-ban, ahol dr. C. D. Recco, F. E. S. vette védelmébe, aki természet-tudós és láthatólag egészen jóhiszemű ember. Ertesülszem egészen diszkrétnek és nem megyek tovább velük, míg nem kívánja.

Villásreggelnek holnap vége. Reggel a Kontinensre kell utaznom föltétlenül. A hét végén találkozunk-e?

J. B. V.

U. i. Egésze el ezt, természetesen.

Dyke a küldöncre tekintett:

— Hivatalában van most mr Matthews?

— Mikor távozott, akkor adta ezt nekem uram.

— Akkor nem terhelem a válasszal.

Kirk lekisért az embert. Dyke pedig, bezárva az ajtaját, leült és még egyszer pára töltött.

VII. FEJEZET.

Öfelsége helyettes külügyi államtitkárja ott ült a külügyminisztériumbeli magán-irodájában a Downing-streeten és mr Blundell Matthewssal tanácskozott.

Sir Winton Featherstone középkorú, őszülő haju és bajuszu, tiszta, kék áthatlan szemü, tökéletes fellépésű, néha kicsikét nehézkes beszédű gentleman volt. De mr Blundell Matthewssal nagyon régi ismerősöknek látszottak. Keresztnevükön szólították egymást.

Mr. Matthews éppen valami jelentés felolvasását fejezte be, melyet sir Winton komoly nyugalommal hallgatott meg. A jelentés névjegyzékkel végződött, amelyben néhány név angol volt, a többi francia, olasz, belga és portugál. (Folyt. köv.)

SPORT

A magyar ping-pong világbajnokok Aradra, onnan Váradra készülnek

Arad, máj. 11.

A magyar ping-pong világbajnokok pünkösdkor romániai turnéra indulnak. Első állomásuk Temesvár lesz, utána Arad, Nagyvárad, majd Kolozsvár következik. A magyar

játékosokkal együtt jön le a magyar női világbajnok is, Medgyánszki Mária. A férfi ping-pong játékosok nevei a következők: Glancz, Dávid, Házi.

Poulieff és Réti képviselik Romániát a Davis Cup-ben

Bukarest, máj. 11.

A Tennis Szövetség a görögök ellen szereplő Davis Cup csapat tagjait kijelölték. Ugy szingliben, mint párosban Poulieff és

Réti fognak játszani. Tartalékként Botez fog még kiutazni. A két nemzet közötti összecsapás színhelye Athén, ideje: május 12-től 14-ig.

Uj angol tenniszcsillag Egy 17 éves fiu legyőzte Vinest az amerikai bajnokot

London, máj. 11.

Bournemanthban, Anglia salakpályán bajnokságai során, egy fiatal, 17 éves tenniszjátékos: Kirjan Mc Grath legyőzte Vi-

nest, az amerikai bajnokot. Az új csillag játékában is rendkívüli érdekességet fedeztek fel: backhandjét kézzel megmarkolt ütővel viszi végbe.

Az új konverziós törvény

A mezőgazdasági és városi adósságok szabályozásáról szóló törvény

Tizenhatodik közlemény.

Bármely pénzintézet kötelezve van a törvény erejénél fogva az irányában fennálló tartozások kifizetéséről az általa kibocsájtott letétjegyeket, betéti könyveket és hasonló értékeket az azokban feltüntetett érték erejéig az utánuk járó kamatokkal elfogadni.

A fent felsorolt feltételek mellett teljesített fizetésnek helye van, függetlenül attól a körülménytől, hogy az adós már eredetileg jogosított birtokos, vagy pedig csak valamely törvényes átruházási mód útján vált a betét birtokosává.

A hitelintézet követelése és a betétek között csak az esetben van helye beszámításnak, ha a követelés azon hitelintézet tárcájában fekszik, amely a beszámítás céljából felajánlott betétet kibocsájtotta.

A jelen szakaszban előírt beszámításnak a polgári törvénykönyv 1145. szak. és a kényszerigezységi törvény rendelkezéseitől eltérően, — az esetben is helye van, amikor a betétek fizetése még nem vált esedékessé.

22. §. A visszavásárlási jog kikötésével létesített adás-vételi szerződések, amelyeket a második szakasz A. pontjában megjelölt lakosok 1927. január első napja után falusi és városi ingatlanokra vonatkozólag 1929. január 1. után kötöttek, burkolt kölcsönszerződéseknek tekintendők és az ingatlanok azonnal az adós birtokába kerülnek.

E törvényes rendelkezések az ingatlan zálogszerződést létesítő azon adósokra is alkalmazandók, falusi ingatlanokra vonatkozólag, akik megfelelnek második szakasz B. pontjában előírt feltételeknek, városi ingatlanokra vonatkozólag pedig az esetben, ha a jövedelem összege az 5. szakaszban megállapított összeget nem haladja meg.

A fent felsorolt feltételeknek megfelelő adósok a törvény erejénél fogva visszahelyeztetnek birtokuk használatába és kezelésébe azzal a kötelezettséggel, hogy a jelen törvény rendelkezései szerint fizessék ki a követelést, feltéve, hogy a visszavásárlási jog gyakorlásának ideje a jelen törvény kihirdetése alkalmával még nem telt le.

(Folytatjuk)

RADIOMŰSOR

PENTEK

BUKAREST. 12: Gramofon. 14: Kézenyüzen. 19: Előadás. 19.40: Gramofon. 20: Énekhangverseny. 20.20: Rádiózenekar. 21: Előadás. 21.15: Rádiózenekar folytatása. 21.45: Hírek.

BUDAPEST. 6.45: Torna. Utána gramofon. 9.45: Hírek. 10: Felolvasások. 11.15: Üzenetek a vásárról. 12.05: Zenekar. 13.15: Üzenetek a vásárról. 17: Ének. 17.30: Előadás. 18: Cigányzenekar. 19: Munkásfelőra. 20.20: Külügyi negyedóra. 20.35: Hangversenyzenekar.

FILMPALACE

ANNY ONDRA, Siegfried
Arno új vigjátéka!

FINOM URI CSALAD

12, 14, 17 és 22 le'es helyárák!

Ha fogna az átok, a nagyváradi uccákon járó kocsisok szidalmaitól a város egyetlen vezetője sem élne!

Fürdőváros legyen Váradból, de strand-építés helyett mégis az uccákat javítsák ki

Erdekes iparos interpelláció a nagyváradi városi tanács ülésén a nyomorba jutott iparosságról és munkásságról

Nagyvárad, máj. 11.

Lapunk más helyén beszámolunk a nagyváradi városi tanács csütörtök délutáni üléséről. A közgyűlésen Darabonth Gyula iparos-tanácsos a következő érdekes interpellációt terjesztette be:

Alul mint a városi nagytanácsnak egyik szíves tagja az ipartestületi előljárásságnak megbízásából, nemkülönben a magam meggyőződéséből a következő sürgős interpellációt terjesztem elő:

Miután a gazdasági válság a 13-ik órába jutott és mert a válság mélypontja Nagyvárad városában, Nagy-Románia minden más városánál mélyebb a helyzet így tovább nem tartható.

Mindnyájan tudjuk, hogy városunk lakossága lehetetlen nyomorral küzd.

Az iparosok műhelyében, munka helyett temetői csend van, portól és rozsdától vannak megemészthetve szerszámaik. A műhelyeink ajtajait nem vevők, hanem kizárólag adóvégrehajtók nyitogatják, sajnos nagyon sűrűn. Kereskedőink üres boltjuk ajtajában naphosszat állanak és napról-napra, sőt hónapról-hónapra várják a vevőket, de azok nem jönnek. Ezekkel szemben közterheink abszolút nem csökkentek, sőt a helyzethez arányítva 40%-al emelkedtek.

A város munkássága lerongyolódott és koldusbotra jutott.

Nyugdíjasaink hasonló sorsban s a kétségbeesés szélén állanak.

A gazdagoknak deklarált háztulajdonosok 90%-a, mert nem bírja bevételezni a bérket, képtelen megfizetni adóját, adósságát és más terheit. Tekintettel kétségbeesett helyzetünkre, a város tanácsának el nem kerülhető kötelessége tenni valmit, azaz megtenni mindent, hogy helyzetünk enyhüljön.

Indítványozom, hogy a nagytanács hatalmazza fel a Polgármester urat, hogy kövessen el mindent az illetékes fórumoknál, hogy városunkat Fürdő-várossá nyilvánítsák és 50 százalékos vasuti kedvezménnyel lehessen ide utazni.

Indítványozom, hogy nagykölcson meg szerzésére sürgősen lépünk akcióba. És szüntessük meg a jelenlegi állapotokat, amelyben a Rákóczi-uti aszfalt burkolatban olyan sűrűn vannak gránát-gödrök, hogy azok kikertülése lehetetlenség. A Kolozsvári-ucca, ez az óriási forgalmu út tétecsék járhatóvá. Igen nagy szerencsénk, hogy az átok nem fog, mert ha fogna, közülünk már senki sem volna ebben az árnyék-világban annyit szídnak bennünket, autósok, bérkocsisok, fuvarosok, kiknek járművei malomra törnek járhatatlan uccáinkon.

Indítványozom, hogy szedjük rendbe parkjainkat, sétatereinket.

Az ipartestületi előljárásságnak határozatából kifolyólag azt is közlöm, hogy meggyőződésünk szerint, városunk uccáinak rendbehozása sürgősebb mint a Strand-fürdő és azokat helyezzük előtérbe.

Az ipartestület megbízása alapján még a következőket vagyok bátor előterjeszteni:

A husiparos polgártársainkat néhány hét előtt egy igen súlyos támadás érte. Azal vádolták meg őket, hogy meg aarták vesztegetni dr. Pelle János tanácsos tarsanak, hogy segítsen a maximális árak fenntartásában. A kis-iparos a társadalom közkeletű munkásai közé tartozik és nem érti ezt: az uri szokást: a vesztegetést, sőt azt becsület-sértésnek minősíti. De nem is érdeke a piaccon áruló husiparosoknak a maximális árak fenntartása, mert ők a maximalis árakon

alul árulnak. A vesztegetés tehát inkább szálítók érdeke lehet.

Mint a lapokból olvashattuk, a husiparosok szindikátusának vezetősége tiltakozott is a meggyanúsítás ellen és visszautasította azt, miután pedig a husiparosok nem hajlandók magukon tűrni ezt a vádat, kéri dr. Pelle János ügyvéd urat megnevezni a megvesztegetőt, mert ha ez nem történne meg,

ugy kétségbe vonják a vesztegetésre vonatkozólag tett kijelentésének igaz voltát.

Még megbízásom van annak közlésére, is, hogy a jelenlegi állandó választmányban iparos ellenes tendenciát tapasztal az össziparosság.

Kérem indítványaim elfogadását, a tisztelt tanács hozzájárulását és a Polgármester ur választát.

Csak aranyalapon köt a Cfr új tarifa szerződést a többi államokkal

Három állam vasútja fogadta el az új elszámolási alapot

Bukarest, máj. 11.

Megemlékeztünk ezen a helyen a román államvasutak igazgatóságának arról a törekvéséről, hogy az államok közötti áruforgalom könnyebb lebonyolítása érdekében fentartsa az úgynevezett direkt-tarifákat, amelyek lehetővé teszik, hogy a feladó, vagy az áruátvevő csak egy ország vasutjával számolja el a szállítási díjakat akkor is, ha az áru több országon keresztül tette meg az utat rendeltetési helyére. A direkt-tarifák használatát természetesen elszámolást tett szükségessé azok között a vasutak között, amelyeknek vonalait az áru érintette, de az elszámolások azonban sokszor igen tekintélyes differenciákra vezettek.

Ezeknek a kontroverziáknak elkerülése érdekében a CFR a legutóbb Bukarestben tartott nemzetközi vasuti konferencián azt a javaslatot tette, hogy a vasutak közötti elszámolás alapjául az arany vétessék. Mint-

hogy az arany ára az egész világon egyforma, az aranyvaluta bevezetése kizárna minden differenciát és elszámolási vitát.

Azok közül az államok közül, amelyekkel a román államvasutak közvetlen tarifát alkalmaztak, eddig csupán három vasut nyilatkozott hajlandónak áttérni az arany-elszámolási alagra: Olaszország, Lengyelország és Bulgária, Németország ragaszkodik a márka-alapon való elszámoláshoz, Ausztria pedig a svájci frankot ajánlotta.

Ezeket az elszámolásokat a berlini és brüsszeli vasuti irodák végezték, amelyek azonban — ugyanezen okokból — működésüket megszüntették, a román vasutak pedig értesítették a szerződéses vasutakat, hogy három ország kivételével valamennyi állam vasutjával a közvetlen tarifák alkalmazására vonatkozó szerződést felmondja s azt június 1-én tul alkalmazni nem hajlandó.

Véres szerelmi dráma

Dettán Flaubert-pisztollyal melbelötte magát szerelmese kertje alatt egy fiatalember

Detta, máj. 11.

A község lakosságát véres szerelmi dráma tartja izgalomban, Hergát Antal huszonhároméves fiatalember öngyilkossági szándékából melbelötte magát. A fiatalember már évek óta udvarolt Oszvald Mihály kalapgyáros leányának és a községben a fiatalokat már általában jegyeseknek is tartották. Az utóbbi időben akadályok gördültek a házassági terv elé és ennek következtében a fiatalok elszakadtak egymástól.

Hergát Antal a szakítást annyira szívére vette, hogy elhatározta: végez önmagával. Tegnap reggel magához vette Flaubert-

fegyverét, kiment a parkba és éppen az Oszvald-család kertje alatt irányította maga ellen a fegyvert. A szívet akarta keresztül löni, a golyó azonban valamivel magasabbra találta el a testét és a tüdőt furta keresztül.

Hergát Antal tettét volt menyasszonya Oszvald Hedvig vette először észre, aki szüleivel együtt a fiatalember segítségére sietett. Hergát Antalt jelenleg szülei lakásán ápolják. Életbenmaradásához remény van. A fiatalember egyébként ma reggel Pfanner Miklós káplán kezéből felvette a halotti szentségeket.

Nem kapnak tartózkodási engedélyt azok, akik 1921 után jöttek az országba

Bukarest, máj. 11.

A munkaügyi minisztérium rendeletet küldött az összes munkaügyi felügyelőségekhez, amelynek értelmében elrendeli, hogy nem adható további tartózkodási engedély azoknak a munkásoknak, vagy kereskedelmi alkalmazottaknak, akik 1921. év január elseje után jöttek Romániába.

Kivételt csak a textilmunkásokkal tesz a rendelet, de velük is csak abban az eset-

ben, ha 1925. szeptember elseje előtt jöttek az országba.

Kivételt képeznek azok is, akik Romániában megházasodtak és román állampolgársággal rendelkező nőt vettek feleségül.

Ugyancsak nem utasítják ki azokat se, akik Nansen-utlevéllel tartózkodnak Romániában és a román hadseregben tettek eleget katonai kötelezettségüknek.

Egy sajtóhírből miatt

Nagyszabású diáktüntetés Kolozsváron

Tüntetés a Mai Világ szerkesztősége előtt. — Igazoltatták a járőreket, megverték több embert, többek között a Bomba szerkesztőjét

Kolozsvár, máj. 11.

A „Mai Világ” című kolozsvári napilap szerdai számának hírvonatában egy szerencsétlen véletlen folytán súlyosan sértő és félreérthető szóval jelentette be, hogy az egyesülési-ünnep miatt egy napig szünetel a megjelenése. A félreérthető szó természetesen óriási mebotránkoztatást keltett a közönség körében. A rendőrkvesztort azonnal diákküldöttség kereste fel és engedélyt kért, hogy a diákság tüntetést rendezzen. A rendőrkvesztort kijelentette, hogy az ilyen tüntetések nem egyeztetethetők össze az ünnep hangulatával és nem is engedélyezi. A „Mai Világ” csütörtökön nyilatkozatot tett közzé, amelyben kijelenti, hogy a vállalat elbocsájtotta a nyomdászt és a korrektort, akik részegek voltak és ilyen állapotban szedték ki a félremagyarázható szót.

Az ügyészség is kihallgatta a nyomdát.

Öngyilkos lett Jasiban egy zilahi magyar fiú

Zilah, máj. 11.

Nádudvari József zilahi kisbirtokos fia, a 22 József Jasiban teljesít katonai szolgálatot, az ottani vasuti ezredben. Nádudvari József most értesítést kapott Jasiból, hogy fia eddig még ismeretlen okból szolgálati revolverével főbelőtte magát és meghalt.

Agyonsújtott a villám egy bihari embert

Bihar, máj. 11.

Szerdán hatalmas vihar vonult át Biharmegye felett, amely az egyesülési-ünnepély résztvevőit is bőrig áztatta. A vihar hatalmas áldozatot is követelt. Albut Imre biharközségbeli embert a lecsapó villám agyonsújtotta.

Megmárt Belényesen egy kölyökkutya egy gyermeket és egy nőt

Belényes, máj. 11.

Tegnap délután Zuha vasutas kiskutyája végigszaladt az egyik uccán és 6 iskolás gyermeket, valamint egy nőt megmárt. Bár a kutya mindössze 6 hetes volt a veszedelem jelei mutatkoztak rajta és ezért a megharapott gyermekeket a Pasteurba szállították.

Az U megverte a Bocskait

A bíró 4 Bocskai játékost kiállított

Kolozsvár, máj. 11.

A Bocskay tegnap az Universitate ellen mérkőzött. A fáradt debreceni csapat 2:1 (1:0) arányban vereséget szenvedett az U-tól. A második félidőben a Bocskay-játékosok vitába bocsájtkoztak Miloovin bíróval, mire a bíró négy Bocskay-játékost kiállított.

Attették a határon az amnesztia folytán szabadlábra helyezett Sebesi Lajost

Nagyvárad, máj. 11.

Jelentettük, hogy kémkedés gyanúja miatt újból őrizetbe vették. Sebesi Lajost, aki fogházbüntetését töltötte ki, rajta kívül pedig egy Cue nevű volt fegyencét is letartóztatták. Az ügyészség Cucot tegnap szabadlábra helyezte, Sebesit pedig áttették a határon.

szokat, akik beismerték, hogy az inkriminált hírt valóban részeg állapotban szedték ki.

A diákság a tilalom dacára nagy tömegben gyűlt össze a főtéren. Számos, a kisebbségi sajtó elleni szónoklat hangzott el és különösen az inkriminált lapot támadták, amelynek a föld színéről való elsöprését követelték.

A diákok ezután a „Mai Világ” szerkesztősége elé vonultak és tüntetést kíséreltek meg. A rendőrség azonban idejekorán közbelépett és minden tüntetést megakadályozott. A diákok utközben minden járőrelőt igazoltattak és a „Bomba” című riportlap Gerő nevű szerkesztőjét inzultálták is.

Hitlerék Németországa miatt

Anglia külügyminisztere nem is gondol a trianoni béke módosítására

London, máj. 11.

Az alsóház tegnapi ülésén Mander képviselő kérdést intézett a külügyminiszterhez a magyarországi békeszerződések vonatkozásában. A kérdés szerint a képviselő azt akarta megtudni, vajon lehetséges volna-e az, hogy a Népszövetség bizottságot küldjön ki a trianoni szerződés módosításának előkészítésére? Ez a bizottság arra a mintára alakulna, amely a távolkeleti ügyek kivizsgálá-

sára lett kiküldve. A bizottságnak az lenne a feladata, hogy az új határokból keletkező kérdéseket bevizsgálja és az összes érdekelt felek számára elfogadható megoldást találjon.

A képviselő még azt is megkérdezte, hogy célszerű lenne-e egy ilyen bizottság kiküldését ajánlani? Sir John Simon külügyminiszter a fogas kérdésre azonban csak egyetlen, de határozott „nem” szóval válaszolt.

Fegyverlopással vádolják a marosillyei bíróság gretierjét

A dévai vizsgálóbíró elrendelte a gretier letartóztatását

Déva, máj. 11.

Tanasescu Miklós vezető járásbíró, a marosillyei járásbírószék negyedévi vizsgálata alkalmával észrevette, hogy a bűnjel raktárból több dolog hiányzik. Azonnal megvizsgálták a raktárt, összehasonlították a leltárral és megállapították, hogy mintegy 50 puská és revolver hiányzik. A vizsgálat

folyamán Ciotoi jegyzőt letartóztatták. A nyomozás számai egészen Muntean Todor Szakanás község kocsmárosához vezettek, akiről megállapították, hogy a fegyvereket ő vette át és adta tovább. Mindkettőjük letartóztatását elrendelték és 30 napos vizsgálati fogságot. A nyomozás tovább folyik.

Megmérgezte magát Váradon egy cseléd

Nagyvárad, máj. 11.

Csütörtök este Veres Balázs-ucca 20. szám alatti lakásán morfiommal megmérgezte magát Varga Julia 23 éves háztartásbeli leány. A kihívott mentők eszméletlen állapot-

ban szállították be a Zsidókórházba, ahol gyomormosást alkalmaztak. Állapota súlyos. Bucsulevelet nem hagyott hátra és az öngyilkosság oka ismeretlen.

Ime a település következménye

Biharfélegyháza magyarjai és telepesei között bajok vannak

400 holdat követelnek a telepések a 750 holdas községi legelőből, de a magyarok nem adják oda

Biharfélegyháza, máj. 11.

Biharmegye három szinmagyar községébe Bihardiószeg, Biharfélegyháza és Biharillyére az imperiumváltás után nagy tömegben román földműveseket telepítettek. Ezeknek aztán minden kedvezményt megadtak, ingyen házhelyet és földeket kaptak, míg a községi terhekhez nem kellett hozzájárulniok. Biharfélegyháza telepés románjai legutóbb elhatározták, hogy önálló községet alakítanak. Tervüket Popovici Péter prefektus ellenzése dacára is végrehajtották, sőt a megyei tanács is jóváhagyta. A telepések

most 400 hold legelőt követelnek a félegyházi 755 hold községi legelőből, holott ennek évi 228.000 lejes használati díjához egy bálnival sem járultak hozzá.

Biharfélegyházából tegnap küldöttség jött be Nagyváradra, ahol előadták sérelmeiket és kijelentették a végleg elkeseredett magyar lakosság részéről nem garantálhatják a további nyugalmat. Popovici prefektus igyekezett megnyugtani a közönséget és egyúttal rendeletet adott át a küldöttségnek azzal, hogy az ügyben további intézkedésig semmi lépés ne történjék.

Kik nyertek az ajándék-tombolán?

Tegnap megtartottuk a lejárt tombola húzását és ezzel eldőlt ismét 15 nyeremény sorsa. A szerencse ezúttal következő tombolajegyek tulajdonosainak kedvezett:

1. Egy férfi öltöny, nyerte a 3968. sz.
2. Egy svájci ébresztőóra, nyerte 1932.
3. 2 kg. cukor, nyerte 1168. sz.
4. Egy finom férfi ing, nyerte 1630. sz.
5. Egy női ruhaanyag, nyerte 3447. sz.
6. 3 kg. zsir, nyerte 2599. sz.
7. 4 kötetes regénysorozat, nyerte 3412
8. 5 kg. liszt, nyerte 1044. sz.
9. 6 személyes vizes készlet, nyerte 2567
10. Egy írószekrény, nyerte 1751. sz.
11. Egy 6 személyes porcelán tésztás készlet, nyerte 3881. sz.
12. Egy pár férfi és egy pár női cipőtal-

- palás, nyerte 1035. sz.,
 13. Egy kefékészlet, nyerte 1465. sz.
 14. Egy doboz illatos szappan, nyerte a 2414. sz.
 15. Aszóditól Sas-passage diszkosárban 1 cs. valódi szegedi paprika, 1 dobozban 6 drb. emnathali sajt, 1 cs. banán kakaó, 1 kg. konzerv zöldbab, 1 kg. narancs, nyerte 1906 sz.
 Fenti 15 nyerőszámú tombolajegy tulajdonosai tehát a legújabb nyerők, akik a nekik jutott ajándék-nyereményeiket péntek délutántól átvehetik lapunk kiadói hivatalában.

A most folyó tombolajáték ma már a 10. sorszámnál tart, 10 nap múlva tehát ismét eldőlt újabb 20 nyeremény sorsa.

Ítélet előtt

Öngyilkos lett a valutacsempészéssel vádolt Heidelberg házaspár

Budapest, máj. 11. A váratlan szenzációkban bővelkedő Heidelberg-féle perben váratlan fordulat alit be csütörtökön. Heidelberg Vilmos bankár felesége lakásukon méreggel öngyilkosságot követtek el. Heidelberg ügyében tegnap hangzott el a vádbeszéd, amelyben súlyos büntetést kért a bankár. Tegnap délelőtt Márton ügyvéd fivére fel akarta keresni,

de a lakás ajtaja zárva volt és többszöri csengetésre sem nyitották ki. Azonnal roszszat sejtett és a szomszédok segítségével feltörte az ajtót. Az ágyon viaszszárgán és eszméletlenül terült el a házaspár. A kórházban azonnal gyomormosást alkalmaztak, de már ez sem segített. Heidelberg meghalt, míg felesége haldoklik.

Póruházi az ajánlott levél szarkája

Elitelték a zilahi márkátólva postást és társait

Zilah, máj. 11. Balajthy Lajos zilahi állatszeliadó részére 500 márkát tartalmazó ajánlott levél érkezett egy németországi banktól. Fazekas Péter kézbesítő felbontotta a levelet, a pénzt ellopa és az elismervényre reáhamisította Balajthy nevére. A márkákat egy bérkocsinak adta át aki 400-at Kelemen Sándor gyógyszerésznél értékesített, míg a megmaradt pénzt magának Balajthynak ajánlotta fel. Az állatszeliadónak gyanus volt a dolog

mert akkor már várta a pénzt és jelentést tett a rendőrségen. A lopás hamarosan kiderült.

A zilahi törvényszék tegnap tárgyalta az érdekes ügyet és a bűnös tisztviselőt 14 havi fogházra és hivatalvesztésre, a kocsist pedig 6 havi fogházra ítélték. Fazekas egyébként a mintegy 22000 lejti érő márkákat 1200 lejért adta el a kocsisnak. Mivel a levél biztosítva volt a bank már meg is kapta a kártérítést.

Lesz már strandja Nagyváradnak, -- de csak papíron

„A strand nem jelent munkaalkalmat, csak földmunkát”

Nagyvárad, máj. 11. A nagyváradi nagytanács csütörtök délutáni ülése viharos atmoszférában kezdődött mivel karánsebesi internálásuk óta először vettek részt az ülésen a kommunista tanácsosok. A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítésénél Gyarmati Miklós kérte, hogy vegyék jegyzőkönyvbe, miszerint ők önhibájukon kívül hiányoztak a mult ülésről.

Amikor Popa pénzügyi főnök előterjesztette a belügyminiszteriumi változtatásokat a városi költségvetésben, dr. Böszörményi Emil kifogásolta, hogy a munkanélküli se-

gély összegét leszállították.

— A Skoda-panamára voltak milliárdok — mondotta.

— Hallgasson, maga ehhez nem ért — replikázott Egry polgármester. — Suszter maradj a kaptafánál. Különben beszélhet amennyit akar, én magából nem csinálom nemzeti hőst.

Amikor ahhoz a ponthoz értek, hogy a miniszterium a bábaképezde, a gyermekmenhely és 100 rendőr eltartását a városra hárította, Borsi kommunista szólalt fel.

— Mi szükség van a rendőrségre — mondotta — amikor minket is a csendőrség és nem a rendőrség internált Karánsebesre. A Lechner-szörnyegár megnyitása cél-

jából átadandó telek körül is volt kisebb vihar. A kommunisták ellenezték, hogy a teleket 50 ezer lejért odaadja a város. Gyarmati kijelentette, hogy Lechner feketeszemes (?) és hadimilliósos.

Az igazi vihar azonban a strand ügyében tört ki. Az állandó választmány ugyanis azt a javaslatot terjesztette elő, hogy a Bunytay-ligetben levő területeket sajátítsa ki a város strand céljaira. Legnagyobb meglepetésre dr. Pelle kivételével — csaknem az összes román tanácsosok ellenezték a strandot. Az ellenzőkhöz csatlakoztak a kommunisták is, akik azt hangoztatták, hogy a strand nem jelent munkaalkalmat, csak földmunkát. Hatalmas vihar támadt, különösen a szavazásnál mert a Pelle-féle indítványt a magyarpárti tanácsosok és dr. Egry polgármester szavazatával csak egy szöbbséggel fogadták el. Gyarmati sértéseket vagdasott a magyar párti tanácsosok fejéhez, majd Pelle és Pogan — aki ellenzője volt a strandnak — vesztek össze nem éppen a legsimább modorban.

Vita nélkül elfogadták Szenes Antal igazgatói kinevezését a vízműtelephez, dr. Vostinar főjegyző inkadrálását és a napirend többi pontjait.

A járványkórház másodorvosi állásának betöltésénél két jelölt volt: dr. Mózes Kornélia és dr. Vaina. Ez utóbbit a román tanácsosok nagyon támogatták és azzal állottak elő, hogy dr. Mózes Kornélia nem felel meg az előírt feltételeknek. Szavazásra kerülően a sor, a tanács többsége dr. Mózes Kornélia mellett döntött, ami ellen Major György és dr. Pop Romulus felebbezést jelentettek be.

Az ülés végén Darabanth Gyula mondta el interpellációját, amit lapunk más helyén közlünk. Dr. Pelle János kijelentette, hogy ő nem állította, hogy a husipari szindikátus vezetői megvesztegettek. Nála, mint ügyvédnél járt egy-két nagyszállító és ügyvédi szolgálatait kérték, de az ügyvédi titoktartás miatt nem nevezheti meg őket.

PETROLGAZFŰZŐGÉP különlegességek
 „Kronprinz” Matador 800 — lei
 „Sitar-Royal” — 400 — lei
 „Haller” Superior — 250 — lei
 Kérje a legújabb árjegyzőket gázfűzőkről stb. és épületvasalásokról. STERN vaskereskedés Oradea, Nagypiac-tér 2 Telefon 8-92.

APROHIRDETÉSEK

Nem üres reklám, hanem valóság, hogy 6 drb. művészi 70 leírati csakis Róna fényképész készít, Teleki-u. 4

MUNKÁSLÁNYOKAT szandál-fonáshoz ragasztólányokat, szabászt és ragasztókat felveszek, Teleky-ucca 45. bent az udvarban.

BAKKANCS munkásokat felvesz Szabó Lajos, Kolozsvári ucca 11.

MINDENES leány jó bizonyítvánnyal azonnal felvétetik. Salamon, Str. Matei Corvin (Batthányi ucca) 10.

MINDENES leány, kinek éves bizonyítványa van, jelentkezhet 15-ére, esetleg 1-ére Horvát Emilnél, Váradi Zsigmond ucca 2-c, I. emelet.

MINDENES szobaleányt, ki a főzéshez is ért, hosszú bizonyítvánnyal felvétetik. Fehér, Körös ucca 12.

MEGBIZHATO rendes ember jó keresettel újságárusításra felvétetik. Jelentkezni a kiadói hivatalban.

TISZTESSEGES megbízható mindenek leány, kis családnak jó bizonyítvánnyal ke-restetik azonnalra. Diósi, Aradi ut 3.

JÓ KERESETTEL Váradhoz közel lakó községekbe kijáró újságárusokat felveszünk. Jelentkezni a kiadói hivatalban.

LAKÁSBÉRLETI szerződés nyomtatványok kaphatók Pásztor Ede papirkereskedésben, Nagyváradon.

PÁSZTOR NYOMDA, ORADEA